

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1764

Caput I.

[urn:nbn:de:bsz:31-295098](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295098)

HISTORIAE
 ZARINGO-BADENSIS
 LIBER QUARTUS.
 PERIODUS TERTIA
 RUDOLPHINA.

CAPUT I.
 RUDOLPHUS I. AB A. 1242. ---- 1288.

§. I.
 Universam Domus Zaringo - Badensis Historiam Nexus,
 in septem Periodos majores divisimus; qua-
 rum quatuor priores, Alsatio - Brisgovicam,
 Zaringicam, Hermannianam & Hachbergi-
 cam Tomus primus exposuit.

Tom. II.

A

Rudolphina, Bernhardiana & Christophoriana exponendæ superfunt.

Rudolphina, quam aggredimur, sex constat Rudolphis; quorum primus & sextus Marchiam omnem, reliqui in partes divisam, possederunt, quibus Principis dignitas fere fuit onerosa.

Sex Hermannis ergo, quos supra enarravimus, sex succedunt Rudolphi; centum & viginti circiter annorum explentes spatium, suo sine memorabile; quod Rudolphus VI. dispersas in corpus recollegerat partes; cui novum vigorem & pristinum robur conciliavit successor, novæ epochæ conditor, Marchio Bernhardus.

§. II.

Rudolphus I.

Rudolphus Badenses inter Marchiones hujus nominis primus; Hermanni V. ex Irmengarde Palatina filius; Hermanni VI. qui genus suum in Austria propagaturus credebatur, natu junior frater; stirpem Badensem propagavit in Marchia.

Hermannus perpetuas inter turbas rexerat Austriam. Rudolphus in diuturno illo Germaniæ interregno, quod vocant, Marchiam regens, illi parti adhæsit, quæ Hohenstauffiis adversa, Henricum Rasponem, Thuringiæ Landgravium, atque deinceps Richardum, Regis Angliæ fratrem, Germanorum Reges agnovit.

§. III.

Munificus & liberalis in ecclesias, more gentis suæ & fe-
culi, fuit noster Rudolphus. Munifi-
centia in
ecclesias.

Junctis enim cum fratre Hermanno consiliis jura patrona-
tus in Ettlingen & Baden, decimas in Iffitsheim, villas Winden Parthen.
Lucidæ
Vallis.
& Buere, curias in Ofse & Eberstein aliaque bona A. 1245.
matri suæ donavit; quæ, condito a se prope Badam Lucidæ Vallis
Cisterciensium parthenio, quod ingressa est, bona illa tradidit.

Tria post lustra curiam quoque in superiori parte villæ
Summesheim (a) Rudolphus eidem claustro concessit, ut in pa-
rentum suorum & Hermanni fratris sui, Austriæ Ducis, anniver-
sariis lautius viverent moniales. (b)

A. 1277. dimidiam partem decimarum oppidi Etthe-
ningen (Ettlingen) eidem Lucidæ Vallis cœnobio donavit Ru-
dolphus. (c)

§. IV.

Marianum Bickesheimense Fanum, bihorio ab Ettlinga Fanum
Bickes-
heim.
distans, si non primum, certe primarium conditorem Rudolphum

Tom. II.

A 2

(a) Sunnesheim, hodie *Sinsheim* prope Badam & Lucidam Vallem.

(b) GAMANSIUS *Genealog. Bad.* pag. 185.

(c) Cod. Diplom. Badenf.

RUD. I.

nostrum agnoscit. *Ædes* hæc, sacris peregrinationibus inclyta, Rhenum inter & Martianæ silvæ montes, in fertili & amœna planitie sita, ad hunc usque diem conditoris sui & Cunigundæ Ebersteinæ, uxoris ejus, insignia primæ columnæ insculpta, conservat, quæ suo loco exhibemus lectori. (*d*)

Rosa quinque foliorum Ebersteinæ gentis fuit primævum insigne. Hæc non modo in columna, sed & in fenestris, retro altare minoris ecclesiæ nunc flavo, nunc rubro colore picta variis modis reperitur.

Fenestræ ædificio cœtanæ, adeoque quingentorum annorum sunt opus. *Ædificatio* circa A. 1250. facta censetur. (*e*)

§. V.

Monaster. in Alba.

A. 1251. Rudolphus confirmavit ea, quæ parentes fratertque Hermannus monachis in Alba concesserant. (*f*)

Ejusdem Albani monasterii Charta anni sequentis oppidi *Etheningen* munita sigillo, mentionem facit *Illustris Dom. R. Marchionis de Baden & Advocati ejus Monasterii in villa Malsch.*

A. 1155. monialibus in Steinheim suam curiam ibidem cum pacto relutionis vendidit Rudolphus. (*g*)

(*d*) Inter sigilla domus Badensis.

(*e*) Germanica hujus fani descriptio A. 1747. impressa Moguntiæ.

(*f*) Alba Dominorum monasterium A. 1148. fundatum.

(*g*) PETRI *Suevia Ecclesiastica* pag. 756. seq. BESOLD. in monaster. virg.

A. 1256. festo b. Jacobi Erlewinus scultetus Pforzheimensis expedit literas, quibus monachi in Alba coëmerunt partem decimarum in Dietenhausen, iisque appendit sigillum civitatis, quod gentilitia Badensium insignia exhibet, manifesto indicio, Pforzhemium jam tum sub Marchionum fuisse ditione. Idem apparet ex literis A. 1257. quibus Rudolphus Marchio & uxor ejus Cunigundis, Erlewino Libenecio bona sua in veteri juxta Pforzhemium civitate (*in der alten Stadt*) Pforzheimensibus monialibus testamento legandi facultatem concesserunt.

Oppidum hoc ab Hermanni V. temporibus uxorio jure ad Marchiones Badenses devolutum publicisque tabulis ab Imperatore Friderico II. confirmatum fuisse asserit MAJUS. (*h*)

Idem Rudolphus Abbati Schœnaugiensi Benedictino Diocesis Wormatiensis A. 1260. permittit, ut bona, quæ a proavo ejus in Opphouen dono accepit, venderet. (*i*)

Schœnaug.

§. VI.

Idem Marchio cum Godesaviensibus Benedictinæ Cluniacensium regulæ monachis, haud procul Durlaco, super plantatione villæ prope Eckenstein, A. 1260. transegit per arbitros. (*k*)

Godesaug.

A 3

(*h*) *In vita REUCHLINI* p. 6. & 119. ubi Hermannum hunc appellat sextum.

(*i*) GUDENI *Sylloge Diplom.* num. 121. *Oppau* vicus inter Manhemium & Franckenthal.

(*k*) Cod. Diplom. Zaringo - Baden.

RUD. I.

Eidem cœnobio duo talenta Hallensia ex villa sua *Neureuth* annuatim percipienda, nec non decimas minutas villæ *Linckenheim* A. 1272. adscripsit, & biennio post, una cum conjugē duas curias in Burthen, (*Beyerten*) quas Wezelo Comes & Henricus miles ei dederant, in castro suo Grezingen confirmavit. (l)

Schwarz
ach.

Schwarzacum, aliud Ordinis S. Bened. Cœnobium, per literas, A. 1288. Ebersteinii datas, vineam in Alswiler ab eo quoque accepit in donum. (m)

Back-
nang.

Backnangæ ecclesiam, ab hostibus vastatam, Rudolphus cum fratre suo Hermanno restauravit. (n) Eorundem fratrum *Hermanni & Rudolphi, Marchionum de Baden*, precibus inductus Innocentius IV. Pontifex Maximus Magistro Bertoldo, rectori ecclesiæ de Acher, Argentinensis diœcesis, privilegium præter beneficia ecclesiastica, quæ jam tum habuit, aliud quoque beneficium seu dignitatem recipiendi concessit. (o)

§. VII.

Res ge-
stæ.

Rudolphus noster in ecclesias liberalis Marchiæ tamen suæ non parum prospexit.

(l) GAMANSIUS pag. 188.

(m) Tabularium Schwarzac.

(n) SATTLER Württemberg. Part. I. pag. 135.

(o) Codex Diplom. Badenf.

Steinbaco, Marchionatus sui oppido, jus nundinarum eo modo, quo Friburgum Brisgoviae illud exercebat, a Richardo Rege Romanorum A. 1258. obtinuit. (p)

A. 1263. quarto Kal. Sept. Bertoldus Advocatus & Belreimus fratres de *Wizenstein* (q), omne jus suum in castro Liebenecke & in villa Wirme, in illustrem Dominum suum, Rudolphum Marchionem de Baden, transtulerunt; vassallis suis potestatem concedentes, ut villam *Huochevelt* eidem resignent. (r)

Ex castro illo Liebenecke Rudolphus literas Argentinensibus scripsit anno, uti videtur, 1269. (s)

Eidem Rudolpho Ulricus, Comes Palatinus in Tübingen bona sua in Forch & Niederbiel A. 1264. superadditis 200. marcis argenti concessit. (t)

Belli A. 1266. a Palatino & Rudolpho Marchione de Baden cum Episcopo Spirensi Henrico Comite de Leiningen gesti, mentionem facit LEHMANNUS. (u)

§. VIII

Conradinus ultimus stirpis Hohenstaufficae furculus, cum Friderico, Rudolphi nostri ex fratre nepote A. 1268. Neapoli

Acta post
A. 1268.

(p) IOH. GAMANSIUS loc. cit. pag. 194.

(q) *Weisenstein*.

(r) Codex Diplomat. Bad.

(s) WENCKER in *Apparatu Archiv.* pag. 179.

(t) GAMANSIUS.

(u) Lib. V. cap. 101. pag. 547.

RUD. I.

capite quum fuisset truncatus, (x) patrum ex Suevica Conradini hereditate aliquid occupasse tradunt, sed occupata vel silent, vel male designant. (y) Rudolphus I. Cæsar bona illa vindicaturus coronæ, Rudolpho Badensi indixerat bellum, Marchionem, pluresque Sueviæ, Franconiæ & Alfatæ nobiles terrarum Imperii usurpationis accusans.

Extat Rudolphi Marchionis scriptum A. 1274. quo diferte testatur, cum omnibus munitio-*rum* suarum *Sels & Seldenowe* devastatoribus, Leiningæ nimirum ac Biponti Comitibus, Fleckensteini Dynastis, civibusque Argentinensibus se rediisse in gratiam, die Dominica post Sancti Jacobi. (z)

Ludovici Palatini aliorumque auxilio in bello hoc usus est Cæsar. (a)

Addunt

(x) Vide supra Tom. I. pag. 330. sq.

(y) HISTORIA AUSTRALIS ad A. 1276. IRENICUS *Exeg. Germ.* Lib. VI. c. 108. HEDIO in *Paralip. ad Chron. Ursperg.* CRUSIUS *Annal. Suev.* Part. III. Lib. III. cap. 20. Pforzhemium huc refert; quod tamen Marchicæ ditionis jam antea fuerat, ut supra §. V. ostensum, & ex charta ejusdem Rudolphi A. 1258. Maulbronnenfi cœnobio data, apparet. Adde THOM. CANTIPRATAN. *de Miraculis* Lib. II. Male quoque Cellam (*Liebenzell*) huc refert IRENICUS.

(z) Ap. WENCKER *Appar. Archiv.* pag. 180. NAUCLERUS in *Chron.* Vol. 2. Gen. 43. fol. 966. add. Alfat. illustr. Tom. II. pag. 181.

(a) HISTORIA AUSTRALIS *plenior* ab initio, ap. FREHER. *Script. rer. Germ.* Tom. I. pag. 470.

Addunt nonnulli, Durlacum & Mülbergam tum fuisse occupatas & Grezingæ castrum eversum. (b)

Finito bello Rudolphus noster pacem religiose servavit, ipsumque Imperatorem Hagenoam est secutus; ubi cum civitate quoque Argentinensi Cæsar in gratiam rediit; (c) intercedente Marchione Rudolpho, qui centum & octoginta marcas argenti pro damnis illatis præstandas ei pollicitus est; cujus promissi Henricus, Comes de Fürstenberg, Henricus Marchio Hachbergicus, Sigismundus Comes Bipontinus junior, & Hermannus Marchio, Rudolphi filius, dati sponsores. (d)

§. IX.

Biennio post Argentinensis Episcopus Rudolpho nostro intulit bellum.

Bellum
cum
Episcopo
Argent.

ANNALES COLMARIENSES ad A. 1279. rem ita referunt: „ Conradus de Lichtenberck, Episcopus Argentinensis castellum Turlac per ignem destruxit, & quæ in eo reperit deportavit. „ Bellum hoc, ut iidem nos docent Annales Tom. II. B

(b) KOENIGSHOV. Chron. Argent. p. 118. Paralipom. pag. 258. FUGGER. Oesterreich. Ehrensp. Lib. I. pag. 92.

(c) Alfat. Illustr. Tom. II.

(d) Instrumentum datum Hagenoæ an dem Zinsdage nach S. Johannes Meßs 1276. ap. WENCKER. Collect. Archivi & Cancellar. pag. 59.

RUD. I.

usque ad A. 1281. continuatum: „ Quo Episcopus Argentinensis congregata militum multitudine Domino de Baden quoddam oppidum noscitur obsedisse. Episcopus vero Basiliensis sibi quinquaginta milites in auxilium transmittabat. Plures autem ex eis à Marggravio capiuntur, propter quod pax eorum pristina reformatur.

§. X.

Matrimonium.

Felicioꝝ Rudolphi fatis accensendum est matrimonium cum Cunigunda, Ottonis senioris, Domini in Eberstein, filia, ex qua non tantum numerosa proles, sed & primum in terras Ebersteinenses jus Badenſibus natum est.

Pertinet huc charta A. 1277. qua Rudolphus, Marchio Veronenſis, Hermannum, Rudolphum, Hessonem & Rudolphum filios & heredes suos, ut & ſocerum suum Dominum Ottonem ſeniores de Eberstein, qui ſigillum chartæ appendit, ipſe memorat.

Socero defuncto, cum filio ejus Ottone juniore affine ſuo, A. 1283. die VIII. poſt Sanctæ Walpurgis de hereditate uxoris tranſegit, partem illam veteris caſtri Eberstein naſtus, quam Bispontinus Comes, Simon antea poſſederat. (e) Præter hæc quartam partem ejusdem caſtri pro 375. marcis argenti Rudolphus

(e) *Carlsruher Sammlungen* pag. 366. Ebersteinenſia ibi egregie & ſolide dilucidavit Ill. PREUSCHEN. Vid. p. 337. ſqq.

coëmit, atque Ebersteinii deinceps sedit frequenter. (f) Sed & quandoque sedit Pforzheimii. (g)

Super Altensteiga litem aluit cum Burcardo, Hohenbergico Comite, quæ A. 1288. Rudolpho I. Rege Romanorum iubente terminata per arbitros. (h) Ceterum durante longa illa anarchia Germaniæ inductus est noster Rudolphus Marchio, ut Veronensis quoque Marchiæ, ab avo & proavo possessæ, renovaret memoriam. In sigillo enim chartæ A. 1260. *Marchio de Verona*, in ipsa autem charta tantum *Marchio de Baden* vocatur. In alia A. 1277. *Rudolphus Dei gratia Marchio Veronensis Dominus de Baden.*

§. XI.

Excessit e vita die 19. Novembris A. 1288. (i) postquam Monasterio Lucidæ Vallis, in quo mox sepeliendus erat, præter ea, quæ jam dederat, centum marcas argenti donasset; quod ipsi ejus filii suis literis firmarunt. (k)

Mors & sepultura.

Cunigunda uxor idem Monasterium ingressa, quo anno excesserit vita, non constat. Necrologium Lucidæ Vallis diem tantum obitus ejus notat, X. Kalendas Maji. (l)

Tom. II.

B 2

(f) Charta in Codice Diplomatico Badensi.

(g) GAMANSIUS.

(h) Charta Archivi Bada-Durlac.

(i) Lapis sepulchralis in choro ecclesiæ Lucidæ Vallis: *Anno Domini MCCXIIIC obiit Rudolphus Marchio senior de Baden in die S. Elisabeth.*

(k) Die Veneris ante S. Lucie 1288, apud GAMANSIUM loc. cit. p. 202. sq.

(l) SCHANNAT *Vindem. Lit. Coll.* 1. pag. 166.

RUD. I.

Liberi.

Rudolphus I. præter quatuor filios jam antea memoratos, Hermannum VII. Rudolphum II. Hessonem & Rudolphum III. filias quoque duas reliquit, ut patris & filiorum chartæ plures testantur. Adelheidis ultra 30. annos Abbatissa Lucidæ Vallis monasterio præfuit, atque die XVII. Calendas Septembris A. 1295. decessit. (m)

Irmengardis Eberhardo, Comiti Wirtembergico, nupsit. (n)

(m) GAMANSIUS pag. 197.

Sexta Adelheidis adest, oriunda ex stemmate celfo,

Heroum Bada quos suscipit alma Duces,

Triginta cum casta duos præfedit in annos

Sacris virginibus, mens pia juncta Deo est.

Rexit ab A. 1263. ad A. 1295.

(n) SATTLER Part. I. pag. 135. PREGIZER in libro, cui tit. *Wirtemberg. Cedernbaum* pag. 7. nuptias has anno 1297. celebratas fuisse scribit. At in literis jam A. 1296. datis feria quinta ante festum B. Johannis Baptistæ, quibus Eberhardus juri suo in villas Langensteinbach, Utelsbur (*Ittersbach*) & Wolmarsbur in gratiam monachorum in Alba renuntiat, id facere se ait pro se, *collaterali sua, Irmingarde, uxore legitima, suisque liberis.*

